اقـــدام فـــوری

افزایش خطر اجرای احکام اعدام مرتبط با اعتراضات در بحبوحه موج کشتار

دست‌کم پنج نفر در ایران در پیوند با خیزش «زن، زندگی، آزادی» در سال ۱۴۰۱، زیر حکم اعدام هستند، در همان‌حال، دست‌کم پانزده نفر دیگر در خطر محکوم شدن به مجازات اعدام قرار دارند و هشت نفر دیگر هم به صورت خودسرانه در پی محاکمات نمایشی به شدت ناعادلانه اعدام شده‌اند. مقامات جمهوری اسلامی، حقوق دادرسی عادلانه این افراد را به شدت نقض کرده‌اند و بسیاری از آنان را مورد شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز از جمله ضرب و شتم، شوک الکتریکی و خشونت جنسی قرار داده‌اند. مقامات جمهوری اسلامی فقط در ماه نوامبر سال میلادی ۲۰۲۳، دست‌کم ۱۱۵ نفر را اعدام کردند و اکنون در بحبوحه افزایش شدید استفاده از مجازات اعدام، نگرانی‌ها از اعدام‌های بیشتر مرتبط با اعتراضات افزایش یافته‌اند.

اقدام کنید. درخواستی به زبان و با ادبیات خودتان بنویسید یا از همین نمونه‌ی نامه استفاده کنید.

غلامحسین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضائیه؛ سفارت ایران در اتحادیه اروپا، خیابان فرانکلین روزولت پلاک ۱۵، بروکسل ۱۰۵۰، بلژیک

جناب آقای غلامحسین محسنی اژه‌ای، ریاست قوه قضائیه

من شدیدا نگران این هستم که دست‌کم ۲۰ نفر در ارتباط با اعتراضات سراسری «زن، زندگی، آزادی» (از اواخر شهریور تا اوائل دی‌ماه ۱۴۰۱) در معرض خطر مجازات اعدام قرار دارند. در میان آن‌ها، در حال حاضر دست‌کم پنج نفر - **منوچهر مهمان‌نواز، منصور دهمرده، محمد قبادلو، مجاهد (عباس) کورکوری و رضا (غلامرضا) رسایی**- در پی محاکمه‌های به شدت ناعادلانه با اتهامات «محاربه» و «افساد فی الارض» و «بغی- قیام مسلحانه علیه نظام» به اعدام محکوم شدند و در معرض خطر شدید اعدام قرار دارند. حداقل یک نفر دیگر - **ماهان صدرات (صدارت) مدنی**- پس از این‌که دیوان عالی کشور، محکومیت و حکم اعدام او را در اسفند ۱۴۰۱ لغو کرد و پرونده او را به شعبه هم‌عرض بازگرداند، مجددا با اتهاماتی که ممکن است به حکم اعدام منجر شود، مواجه شده است. عفو بین‌الملل همچنین از وضعیت دست‌کم دو نفر دیگر به نام‌های **سعید شیرازی** و **ابوالفضل مهری حسین‌حاجیلو** خبر دارد که با اتهاماتی که مشمول مجازات اعدام می‌شود، مورد محاکمه قرار گرفته‌اند. در بحبوحه نگرانی‌ها در مورد اعمال مجازات اعدام برای شمار بیشتری از افراد، در حالی که مقامات هزاران نفر را در ارتباط با خیزش بازداشت و متهم کرده‌اند، دست‌کم ۱۲ نفر دیگر برای جرایم مشمول مجازات اعدام که در ارتباط با اعتراضات مطرح شده‌اند، در مرحله بازپرسی قرار دارند.

افراد مورد اشاره در دادگاه‌های انقلاب و یا دادگاه‌های کیفری سراسر کشور از جمله در استان‌های البرز، تهران، کرمانشاه، خوزستان و سیستان‌وبلوچستان با محاکمه‌های به شدت ناعادلانه مواجه شده‌اند. حقوق نقض شده در این محاکمه‌ها، شامل حق برخورداری از موارد زیر است: حق دفاع و دسترسی مناسب آن‌ها به وکلای منتخب‌شان؛ حق فرض برائت؛ حق ساکت ماندن؛ حق به چالش کشیدن اصولی مساله قانونی بودن بازداشت آن‌ها و حق برخورداری از یک دادرسی عادلانه و علنی. مقامات از «اعترافات» زیر شکنجه، که در مواردی هم قبل از محاکمه در رسانه‌های حکومتی پخش شده است، به عنوان مدرکی برای صدور محکومیت بهره برده‌اند. عفو بین‌الملل اعمال شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها از طریق ضرب‌وشتم، دادن شوک الکتریکی، ایجاد حس خفگی، خشونت جنسی و محرومیت عمدی از مراقبت‌های درمانی در مورد چهار نفر از این پنج نفری که حکم اعدام دارند را مستندسازی کرده است.

من از شما می‌خواهم تمام محکومیت‌ها و احکام اعدام ناشی از مشارکت در اعتراض‌ها را فورا لغو کنید، از صدور احکام اعدام بیشتر خودداری کنید و اطمینان حاصل کنید هر کسی که متهم به یک جرم کیفری شناخته شده و منطبق با استانداردهای بین‌المللی حقوق بشری است، مطابق با استانداردهای بین‌المللی دادرسی عادلانه و بدون توسل به مجازات اعدام محاکمه شود. من خواهان آزادی همه کسانی هستم که به دلیل استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق بشر خود بازداشت شده‌اند. من از شما می‌خواهم که دسترسی بازداشت‌شدگان را به خانواده‌ها و وکلای منتخب‌شان فراهم کنید، از آن‌ها در برابر شکنجه‌های بیشتر و سایر بدرفتاری‌ها محافظت کنید و اتهامات انجام شکنجه را بررسی کنید، و هر کسی را که مسئول تشخیص داده می‌شود در محاکمه‌های عادلانه به دست عدالت بسپارید. من از شما می‌خواهم که به ناظران مستقل اجازه دسترسی به محاکمه‌های متهمان مرتبط با اعتراضات، که اتهامات مطرح علیه آن‌ها ممکن است به حکم اعدام منجر شود، را بدهید و در راستای لغو کامل مجازات اعدام فورا تمام احکام اعدام را به صورت رسمی به حالت تعلیق درآورید.

اطلاعات تکمیلی

روند دادرسی و محاکمه افراد برای اتهامات منجر به حکم اعدام در ارتباط با اعتراضات سراسری هیچ شباهتی به روندهای قضایی اصولی ندارد. مقامات، افراد متهم را از دسترسی به هر نوع وکیلی در مرحله تحقیقات منع کرده‌اند و همچنین مانع حضور وکلای مستقل منتخب متهمان در جلسات محاکمه و دسترسی آن‌ها به پرونده‌های موکلان‌شان شده‌اند. مقامات پرونده‌های احکام اعدام را به سرعت به جریان می‌اندازند و دادگاه‌ها برای صدور محکومیت‌ها به «اعترافات» زیر شکنجه تکیه می‌کنند.

عفو بین‌الملل، انجام شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها با چهار نفر از پنج نفر محکوم به اعدام برای گرفتن «اعترافات اجباری» از آن‌ها را مستندسازی کرده است. به گفته منابع آگاه، ماموران در جریان بازجویی‌ها از رضا (غلامرضا) رسایی به او شوک الکتریکی دادند، او را به شدت ضرب‌وشتم کردند و با کشیدن کیسه پلاستیکی بر روی سر و صورتش، او را به حال خفگی انداختند. در آبان ۱۴۰۲، دادگاه کیفری استان کرمانشاه، «اعترافات اجباری» گرفته شده از او زیر شکنجه را به عنوان «شواهد» ارتکاب جرم پذیرفت و رضا رسایی را به اتهام «قتل» مجرم شناخت و به اعدام محکوم کرد. یک منبع آگاه همچنین به عفو بین‌الملل گفت که مقامات، بارها محمد قبادلو را که محکومیت او به اعدام به اتهام «افساد فی الارض»، اسفند ۱۴۰۱ در دیوان عالی کشور تایید شد، مورد ضرب و شتم قرار دادند و همچنین از ارائه داروهای مورد نیاز او برای بیماری دوقطبی، خودداری کردند. در اردیبهشت ۱۴۰۲، قوه قضائیه ایران اعلام کرد که دادگاه انقلاب اهواز، مجاهد (عباس) کورکوری را به اتهام «محاربه»، «افساد فی الارض» و «قیام مسلحانه علیه نظام» به اعدام محکوم کرده است. محاکمه او به شدت ناعادلانه و متکی بر «اعترافاتی» است که زمان ناپدیدسازی قهری این معترض، زیر شکنجه از او گرفته شده است. به گفته منابع آگاه، منصور دهمرده در شرایطی معادل ناپدیدسازی قهری در بازداشت به سر برده و در همان شرایط مورد خشونت جنسی و ضرب‌وشتم قرار گرفته که منجر به شکستگی بینی و دندان‌هایش و بستری شدن در بیمارستان شده بود. به گفته همین منابع آگاه، احکام اعدام این معترض بر اساس «اعترافات» زیر شکنجه او مبنی بر پرتاب سنگ و آتش زدن لاستیک خودرو در جریان اعتراضات صادر شده است.

منصوره دهمرده و منوچهر مهمان‌نواز، دو نفر از این پنج نفر زیر حکم اعدام، بر خلاف قوانین بین‌المللی که مجازات اعدام را برای جرائمی که متضمن قتل عمدی نیست ممنوع می‌کند، به دلیل جرائمی مانند پرتاب سنگ و ایجاد حریق به اعدام محکوم شده‌اند. دادگاه انقلاب تهران، منوچهر مهمان‌نواز را به اتهام آتش‌زدن یک ساختمان دولتی در جریان اعتراضات «به قصد مقابله با نظام اسلامی» مجرم شناخته و به اعدام محکوم کرد. دادگاه پس از یک محاکمه به شدت ناعادلانه، حکم داد که این اقدام او به منزله «محاربه» است و حکم اعدام او تنها دو هفته پس از شروع محاکمه‌اش در ۷ آبان ۱۴۰۱، صادر شد.
عفو بین‌الملل علاوه بر افراد مذکور، نام دست‌کم ۱۲ تن دیگر را نیز که در بازداشت هستند و متهم به ارتکاب جرایمی شده‌اند که می‌تواند منجر به حکم اعدام شوند و یا بر اساس آن برای‌شان کیفرخواست صادر شده را به دست آورده است: فرزاد (فرزین) طاهازاده، فرهاد طاهازاده، کاروان شاهی‌پروانه، رضا اسلام‌دوست، شهرام معروف‌مولا، پوریا جواهری، محسن احمدپور، رسول بداغی، وحید عباسی، رضا عرب‌پور، صادق قاسمی و اسماعیل موسوی نظری.
تا به امروز، مقامات هشت نفر را در ارتباط با اعتراضات، پس از محاکمه‌های به شدت ناعادلانه‌ای که با اتهامات شکنجه خدشه‌دار شده بودند، به صورت خودسرانه اعدام کرده‌اند. ۲ آذرماه ۱۴۰۲، مقامات میلاد زهره‌وند را ده روز پس از تائید محکومیت و حکم اعدامش به اتهام «قتل»، در ارتباط با مرگ یک مامور سپاه پاسداران در جریان اعتراضات، اعدام کردند. به گفته فعالان حقوق بشر مستقر در خارج از ایران، او پس از بازداشت در ارتباط با تظاهرات اعتراضی در ملایر استان همدان، از دسترسی به وکیل محروم شد. ۹ شهریور ۱۴۰۲، جواد روحی، که محکومیت و حکم اعدام او در دیوان عالی کشور لغو و برای محاکمه مجدد به دادگاه بدوی فرستاده شده بود، در شرایط مشکوکی در بازداشت جان باخت. مقامات جمهوری اسلامی از انجام تحقیقات کامل، بی‌طرفانه و مستقل در مورد علل و شرایط مرگ او در بازداشت خودداری کردند.

مقامات جمهوری اسلامی، اخیرا یک موج تازه‌ی اعدام به راه انداخته‌اند و دست‌کم ۱۱۵ نفر را فقط در ماه نوامبر سال ۲۰۲۳ (از ۱۰ آبان تا ۱۰ آذر ۱۴۰۲) در زندان‌های ایران اعدام کرده‌اند که تقریبا دو برابر تعداد اعدام‌های انجام شده در ماه نوامبر سال گذشته است. آماری که بنیاد عبدالرحمن برومند گردآوری کرده، نشان می‌دهد مقامات تنها در یک روز، ۲۴ آبان، دست‌کم ۱۴ حکم اعدام را اجرا کردند. اعدام‌های خودسرانه در ماه نوامبر ۲۰۲۳ از جمله این موارد را شامل می‌شود: حمیدرضا آذری که در زمان اعدام یک کودک ۱۷ ساله بود؛ ایوب کریمی و قاسم آبسته، دو مرد کُرد اهل سنت؛ و کامران رضایی، که به گفته فعالان حقوق بشر مستقر در خارج از کشور، در ارتباط با اعتراضات سراسری آبان ۱۳۹۸ بازداشت و به اعدام محکوم شده بود. اوج گرفتن شمار اعدام‌ها در شرایطی است که مقامات جمهوری اسلامی استفاده از مجازات اعدام را به عنوان ابزاری برای سرکوب سیاسی به منظور دادن عذاب و وحشت به مردم در ایران و تحمیل سکوت و فرمانبرداری از طریق اعمال زور وحشیانه، تشدید کرده‌اند. در سال ۲۰۲۳، مقامات چندین فرد را که در زمان ارتکاب جرم، زیر ۱۸ سال سن داشته‌اند را اعدام کردند؛ در همان حال اعدام‌های مرتبط با مواد مخدر در مقایسه با سال ۲۰۲۲ تقریبا دو برابر شده است و اقلیت ستمدیده بلوچ همچنان نسبت به جمعیت‌شان بیش از سایر گروه‌های اجتماعی هدف اعدام قرار می‌گیرند.

زبان ترجیحی برای نوشتن این درخواست: فارسی، انگلیسی

شما همچنین می‌توانید به زبان خودتان درخواست را بنویسید.

لطفا در اسرع وقت تا ۲۵ بهمن ۱۴۰۲ در این مورد اقدام کنید.

اگر می‌خواهید پس از این تاریخ، این درخواست اقدام فوری را برای مقامات ارسال کنید، لطفا با دفتر عفو بین‌الملل در کشور خود تماس بگیرید.

لینک درخواست فوری پیشین مرتبط با درخواست فعلی: https://www.amnesty.org/en/documents/mde13/6817/2023/en/